

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
OPĆINE BREZA ZA PERIOD
2023. - 2025. GODINE**

Breza, oktobar 2022. godine

Dokument okvirnog budžeta Općine Breza za period 2023.-2025. godine sadrži sljedeća poglavlja:

I. Uvod u DOB Općine Breza za period 2023.-2025. godine

II. Makroekonomski okvir

III. Upravljanje javnim prihodima

IV. Upravljanje javnim rashodima

V. Budžetski prioriteti za period 2023.-2025.godine

UVOD

Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) propisana je obaveza izrade Dokumenta okvirnog budžeta.

Dokument okvirnog budžeta (DOB) predstavlja preliminarni okvirni nacrt budžeta jedinice lokalne samouprave, utvrđen kroz programe budžetskih korisnika, i isti prikazuje projekciju prihoda i primitaka, pristup definisanju srednjoročnog okvira rashoda i izdataka, programske ambicije i budžetske planove za naredne tri godine. Dakle, DOB je akt koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za naredne tri godine, i na njemu se zasniva priprema i izrada budžeta za narednu budžetsku godinu. Trogodišnje planiranje budžeta obaveza je za sve korisnike budžetskih sredstava i vanbudžetskih fondova. Postupak pripreme DOB-a počinje dostavljanjem instrukcije broj 1 o načinu i elementima izrade DOB-a. Planiranje budžeta se zasniva na preliminarnoj procjeni prihoda iz DOB-a, a rashodi se utvrđuju isključivo u okviru definisanih raspoloživih sredstava.

Obzirom da je budžet dinamička kategorija, to su budžetski korisnici obavezni kontinuirano sprovoditi aktivnosti na kvalitetnom i pravovremenom planiranju budžetskih pozicija prihoda i primitaka, rashoda i izdataka u okviru svoje nadležnosti, te prihvatiti modernizaciju u procesu planiranja i samoj pripremi prijedloga budžeta. Budžetski korisnici strukturom svojih pozicija u budžetu reprezentuju specifičnosti i cjeline svojih politika, tako da skup takvih politika u skladu sa strategijom čine budžet primarnim instrumentom izvršne vlasti za sprovođenje kratkoročnih i dugoročnih planova.

1. OSNOVNI EKONOMSKI POKAZATELJI

Za izradu DOB-a korištene su projekcije prihoda od direktnih i indirektnih poreza za period 2023-2025. godina, te drugi pokazatelji i smjernice zvaničnih institucija u BiH.

Makroekonomski pokazatelji

Privredna kretanja u BiH se ne mogu posmatrati izolovano od okruženja. Ekonomski rast, industrijska proizvodnja, zaposlenost, kao i rast bruto društvenog proizvoda u BiH uveliko je zavisno od vanjskih faktora i kretanja u okruženju. Tako da se i analize i projekcije temelje na tome.

Odjeljenje za makroekonomsku analizu pri Upravi za indirektno oporezivanje BiH je u biltenu broj 203/204, maj/juni 2022. godina objavilo projekcije makroekonomskih pokazatelja, gdje se navodi da je prema zvaničnim podacima Agencije za statistiku BiH, u 2020. godini ostvaren realni pad BDP-a od 3,2% u odnosu na 2019. godinu. Također, prema istom izvoru, a na bazi raspoloživih podataka nacionalnih računa za tri kvartala, te na osnovu kratkoročnih statističkih pokazatelja za četvrti kvartal 2021. godine, Direkcija za ekonomsko planiranje je procijenila da je BiH u 2021. godini zabilježila realni rast BDP-a od 5,4%. Isti izvor je objavio podatak da je stopa realnog rasta BiH ekonomije u 2020. godini iznosila 3,2%, dok je DEP-ova procjena ostvarenog realnog rasta za 2021. godinu 5,4%. S obzirom na najnovija dešavanja u međunarodnom ekonomskom okruženju, te snažan rast svjetskih cijena i visoku osnovicu BDP-a iz prethodne godine, DEP-ova projekcija ekonomskog rasta za BiH za 2022. godinu iznosi 2,1%, a ista se zasniva na DEP-ovoj pretpostavci je da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija.

Prema podacima preuzetim sa službene web stranice Odjeljenja za makroekonomsku analizu (http://www.oma.uino.gov.ba/bilteni/Oma_Bilten_bos_203_204.pdf , str. 3): „Projekcije prihoda od indirektnih poreza temelje se na projekcijama makroekonomskih pokazatelja DEP-a iz marta 2022. godine, a uzimaju u obzir trendove naplate indirektnih poreza, te tekuće vladine politike u oblasti indirektnog oporezivanja. Imajući u vidu da visok rast prihoda u prvom kvartalu 2022. godine dijelom proizilazi iz specifičnosti u statističkoj osnovici za poređenje (niska osnovica u prvom dijelu 2021. godine zbog strogih restriktivnih mjera u borbi protiv virusa korona), te uzimajući u obzir ogromne nepoznanice u pogledu dešavanja u Ukrajini i razvijanja epidemiološke situacije u zemlji i okruženju, projektirana stopa rasta prihoda od indirektnih poreza za 2022. godinu iznosi 9,1%. Projektirane stope rasta prihoda od indirektnih poreza za 2023., 2024. i 2025. godinu iznose 3,2%, 2,9% i 3,0%, respektivno.“

Pored gore navedenog, važno je naglasiti da postoje i značajni rizici za ostvarenje projekcija prihoda od indirektnih poreza zbog ogromnih nepoznanica u pogledu dešavanja u Ukrajini i razvijanja epidemiološke situacije u zemlji i okruženju. Ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2022-2025, prema procjenama Odjeljenja za makroekonomsku analizu, je podložno sljedećim rizicima: svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije.

2. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Federalno ministarstvo finansija je u maju 2022. godine dostavilo svim kantonalnim ministarstvima finansija revidirane projekcije javnih prihoda za 2022. godinu i projekcije za period 2023.-2025. godina. Iste projekcije su urađene na osnovu makroekonomskih parametara Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP), te dostavljene jedinicama lokalne samouprave. Podaci iz ovog dokumenta korišteni su u daljoj analizi.

DEP, revizija projekcija makroekonomskih pokazatelja za BiH,

Direkcija za ekonomsko planiranje BiH (DEP) je od septembra prošle godine više puta revidirala projekcije makroekonomskih pokazatelja za 2020. godinu. Prije pojave koronavirusa (projekcije iz septembra 2019. godine) za 2020. godinu je planirana realna stopa rasta BDP-a od +3,5%. Sa pojavom pandemije koronavirusa, u aprilu prošle godine, DEP je drastično snizio projekciju realnog rasta BDP-a za 2020. godinu na -2,3%. U mjesecu maju je ta projekcija dalje revidirana na -2,9%, u septembru na -3,0%, a u martu 2021. na -4,1%. U dokumentu DEP-ovih projekcija iz septembra 2021. navodi se da je, prema službenim podacima BHAS, u 2020. godini BiH zabilježila realni pad BDP-a od 3,2% u odnosu na prethodnu godinu.

BDP u 2021. godini i projekcije za period 2023.-2025. godina

DEP je nekoliko puta revidirao stope rasta BDP-a za 2021. godinu, u skladu sa projekcijama MMF-a. Prema zvaničnim podacima Agencije za statistiku BiH, u 2020. godini je u BiH ostvaren realni pad BDP-a od 3,2% u odnosu na prethodnu godinu (BHAS, februar 2022. godine). Na bazi raspoloživih podataka nacionalnih računa za tri kvartala i kratkoročnih statističkih pokazatelja za četvrti kvartal 2021. godine, Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP) je procijenila da je BiH u 2021. godini zabilježila realni rast BDP-a od 5,4%. Uzimajući u obzir najnovija dešavanja u međunarodnom ekonomskom okruženju, snažan rast svjetskih cijena i visoku osnovicu BDP-a iz prethodne godine, DEP-ova projekcija ekonomskog rasta u BiH u 2022. godini iznosi 2,1%.

U periodu od 2023.-2025. prema projekcijama DEP-a u Bosni i Hercegovini se očekuje nastavak ekonomskog rasta. Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta u ovom periodu trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija.

Makroekonomski pokazatelji za period 2020-2025

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nominalni BDP u mil KM	35.436	37.578	39.590	41.344	43.303	45.489
Nominalni rast u %	-3,0	6,0	5,4	4,4	4,7	5,0
BDP deflator (prethodna godina = 100)	100,2	100,6	103,2	101,3	101,7	101,6
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	35.376	37.344	38.364	40.802	42.568	44.790
Realni rast u %	-3,2	5,4	2,1	3,1	3,0	3,4
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-1	2	6	1,8	1,7	1,5
Potrošnja u mil KM	32.360	34.018	35.994	37.104	38.186	39.299
Realni rast u %	-2,3	3,7	0,5	1,2	1,2	1,3
Vladina potrošnja u mil KM	7.129	7.272	7.504	7.722	7.961	8.200
Realni rast u %	1,3	1,3	0,7	0,4	0,6	0,5
Privatna potrošnja u mil KM	25.232	26.747	28.489	29.382	30.225	31.099
Realni rast u %	-3,2	4,4	0,5	1,4	1,4	1,5
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	7.779	8.520	9.061	9.700	10.650	11.700
Realni rast u %	-4,1	4,8	0,7	5,1	7,8	7,8
Vladine investicije u mil KM	1.674	1.683	1.758	1.931	2.220	2.553
Realni rast u %	80,5	-1,0	2,7	7,6	11,7	11,7
Privatne investicije u mil KM	6.105	6.838	7.302	7.770	8.430	9.147
Realni rast u %	-15,0	6,4	0,3	4,5	6,8	6,8
Uvoz u mil KM	16.601	21.118	25.190	26.978	28.588	30.548
Nominalni rast u %	-14,8	27,2	19,3	7,1	6,0	6,9
Realni rast u %	-13,6	12,3	6,1	4,1	4,0	4,6
Izvoz u mil KM	11.820	16.142	19.586	21.370	23.129	25.042
Nominalni rast u %	-17,5	36,6	21,3	9,1	8,2	8,3
Realni rast u %	-16,1	20,6	10,6	6,9	6,2	6,1
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	18,5	19,6	19,4	20,2	21,3	22,8
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.286	-1.155	-1.539	-1.488	-1.334	-1.312
Rast u %	29,5	-11,2	33,3	-3,3	-10,4	-1,6
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-3,7	-3,1	-3,9	-3,6	-3,1	-2,9

IZVOR: DEP - mart 2022. godine

Industrijska proizvodnja

Kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u narednom periodu, uglavnom će zavistiti od privrednih kretanja na tržištima glavnih trgovinskih partnera kao što je to bio slučaj i u dosadašnjem periodu. Ukoliko posljedice novonastalih okolnosti (pandemija Covid-19) budu sanirane u kraćem roku u Bosni i Hercegovini se može očekivati osjetniji ekonomski napredak u okviru kojeg bi događanja u industrijskoj proizvodnji trebala imati centralnu ulogu.

U periodu 2023-2025. godina, očekuje se da bi Bosna i Hercegovina trebala ostvarivati nešto više stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje. Takođe, tokom ovog perioda očekuje se da će reformske mjere na unaprijeđenju poslovnog ambijenta rezultirati povećanjem investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), što će dovesti do veće iskorištenosti postojećih i do pokretanja novih kapaciteta, povećanja broja zaposlenih i jačanja konkurentske pozicije bh. proizvođača kako na domaćem tako i na inostranim tržištima.

Tržište rada i cijene

U prvom polugodištu 2021. godine došlo je do postupne stabilizacije na tržištu rada. Prosječan broj zaposlenih lica u periodu januar-juni 2021. godine je iznosio oko 814,5 hiljada i nije se mijenjao u odnosu na isti period prošle godine. Prema područjima djelatnosti, najznačajnije smanjenje broja zaposlenih lica bilo je u području djelatnosti trgovine, ugostiteljstva i hotelijerstva. S druge strane, najznačajnije povećanje broja zaposlenih lica bilo je u području djelatnosti informacija i komunikacija i djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite. Rast ukupnog broja zaposlenih lica se pozitivno odrazio na smanjenje broja registrovanih nezaposlenih lica.

Prema raspoloživim podacima i projekcijama, u 2022. godini se očekuje pozitivan ekonomski rast u Bosni i Hercegovini. Pored toga, rast investicija i trgovine bi trebalo da se pozitivno odrazi na broj zaposlenih lica, naročito u sektorima koji su i prethodnih godina zapošljavali najviše lica u Bosni i Hercegovini. Srednjoročne prognoze u oblasti tržišta rada u periodu 2023-2025. godina vezane su za očekivani ekonomski rast u regionu i EU što bi trebalo imati pozitivne implikacije kako na zaposlenost tako i na plate u BiH.

Nakon deflacije zabilježene tokom 2020. godine, u Bosni i Hercegovini je u 2021. godini registrovan rast cijena. Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u periodu januar-juli 2021. godine je iznosila 0,4% u poređenju sa istim periodom 2020. godine. Analizirajući promjene CPI indeksa po odjeljcima prema namjeni potrošnje primjetno je da su cijene u većini odjeljaka uvećane.

Projekcije inflacije u Bosni i Hercegovini u periodu 2023.-2025. godine su kao i prethodnih godina zasnovane na promjenama cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, cijenama hrane, akcizama na određene proizvode, cijenama komunalija i sl. Svako odstupanje cijena ovih proizvoda na svjetskom tržištu od pretpostavljenih u osnovnom scenariju moglo bi se odraziti na nivo inflacije u Bosni i Hercegovini.

3. SREDNJOROČNA FISKALNA STRATEGIJA

Projekcije javnih prihoda za period 2023.- 2025. godina usko su vezane za privredne aktivnosti, te uticaj ključnih makroekonomskih pretpostavki od kojih zavisi razvoj. U Federaciji BiH, javni prihodi po osnovu poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije BiH, a služe za finansiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i Upravitelja cesta i ostalih korisnika javnih prihoda.

U 2023. godini neophodno je i dalje provođenje fiskalne discipline s ciljem smanjenja visine budžetskog deficita svih nivoa vlasti. Fiskalna konsolidacija u BiH vršit će se na prihodovnoj, a najviše na rashodovnoj strani budžeta. Glavne politike kontrole rashoda kojima će se to postići, na svim nivoima vlasti, podrazumijevaju smanjenje i strogu kontrolu tekućih rashoda, ograničavanje rasta socijalnih transfera putem revizija korisnika, istovremeno štiteći transfere najugroženijim grupama stanovništva, ograničavanje zapošljavanja i ograničavanje/smanjenje plata, naknada i materijalnih troškova u javnom sektoru.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza

U skladu sa Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj: 44/03, 52/04, 34/07, 49/09 i 32/13), indirektni porezi podrazumijevaju: uvozne i izvozne dažbine, akcize, porez na dodanu vrijednost i sve druge poreze zaračunate na robu i usluge, uključujući i ostale poreze na promet i putarine.

Prihodi prikupljeni po osnovu ovih poreza uplaćuju se na Jedinствeni račun Uprave za indirektno oporezivanje BiH, a raspodjela se vrši na sljedeći način:

- prvo se izdvajaju sredstva na račun rezervi,
- zatim sredstva za finansiranje Institucija BiH,
- ostatak prihoda se raspoređuje FBiH, RS-u i Brčko Distriktu, u skladu sa prethodno utvrđenom

formulom koju utvrđuje Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje BiH,

- iz entitetskih udjela se izdvajaju sredstva potrebna za finansiranje vanjskog duga (na osnovu učešća entiteta u vanjskom dugu, a uplaćuju se direktno budžetu Institucija BiH).

Prema članu 6. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH ("Službene novine FBiH" broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15), prihodi od indirektnih poreza se dalje raspodjeljuju između: Federacije (36,20%), kantona (51,23%), lokalnih samouprava (8,42%), Upravitelja cesta (3,90%) i Grada Sarajeva (0,25%).

Srednjoročne projekcije prihoda za period 2023-2025. godina prate makroekonomske prognoze za navedeni period, ali istovremeno zadržavajući određeni nivo opreznosti i konzervativnosti u procjenama. Indirektni porezi su do 2020. godine bilježili trend rasta. Tokom 2020. godine, usljed pandemije koronavirusa, počeli su bilježiti pad naplate. U 2020. godini bruto naplata indirektnih poreza bila je manja za 9,5% u odnosu na 2019. godinu.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza su usko vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Projekcije prihoda od indirektnih poreza temelje se na projekcijama makroekonomskih pokazatelja DEP-a iz marta 2022. godine, a uzimaju u obzir trendove naplate indirektnih poreza, te tekuće vladine politike u oblasti indirektnog oporezivanja. Imajući u vidu da visok rast prihoda u prvom kvartalu 2022. godine dijelom proizilazi iz specifičnosti u statističkoj osnovici za poređenje (niska osnovica u prvom dijelu 2021. godine zbog strogih restriktivnih mjera u borbi protiv virusa korona), te uzimajući u obzir ogromne nepoznanice u pogledu dešavanja u Ukrajini i razvijanja epidemiološke situacije u zemlji i okruženju, projektirana stopa rasta prihoda od indirektnih poreza za 2022. godinu iznosi 9,1%. Projektirane stope rasta prihoda od indirektnih poreza za 2023., 2024. i 2025. godinu iznose 3,2%, 2,9% i 3,0%, respektivno.

Ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2022-2025. je podložno sljedećim rizicima: svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije.

Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa

u KM

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2022	2023	2024	2025
1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	286.467.478	301.577.329	316.390.589	342.712.636
1.1. Kantonalni budžet	240.435.522	256.858.735	270.182.221	292.659.972
1.2. Općinski/gradski budžeti	46.031.956	44.718.594	46.208.369	50.052.664
1.2.1. Breza	1.669.420	1.621.788	1.675.817	1.815.237
1.2.2. Doboju Jug	451.658	438.772	453.389	491.109
1.2.3. Kakanj	4.953.945	4.812.602	4.972.931	5.386.653
1.2.4. Maglaj	2.975.797	2.890.893	2.987.202	3.235.721
1.2.5. Olovo	1.369.267	1.330.200	1.374.515	1.488.867
1.2.6. Tešanj	5.176.916	5.029.210	5.196.756	5.629.099
1.2.7. Usora	731.800	710.921	734.605	795.720
1.2.8. Vareš	1.137.721	1.105.260	1.142.081	1.237.096
1.2.9. Visoko	4.608.055	4.476.580	4.625.715	5.010.550
1.2.10. Zavidovići	4.859.612	4.720.959	4.878.236	5.284.079
1.2.11. Zenica	14.190.066	13.785.202	14.244.448	15.429.512
1.2.11. Žepče	3.907.699	3.796.207	3.922.675	4.249.021

NAPOMENA: Raspodjela prihoda za kantone i općine/gradove pojedinačno za 2022. godinu urađena je u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15), dok je raspodjela za period 2023-2025. godina urađena u skladu sa Zakonom o izmjeni Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je objavljen u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj: 17/22.

Porez na dohodak

Porez na dohodak regulisan je Zakonom o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", broj: 10/08,

09/10, 10/11, 44/11, 7/13 i 65/13) i odnosi se na dohodak: od nesamostalne djelatnosti, od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala i od dobitaka ostvarenih učešćem u nagradnim igrama i igrama na sreću.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH i Zakonom o pripadnosti javnih prihoda na području

ZDK ("Službene novine ZDK", broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13) propisano je da 34,46% naplaćenog prihoda od poreza na dohodak pripada općinama Zeničko-dobojskog kantona, dok preostalih 65,54% pripada Kantonu.

Uzimajući u obzir pomenute makroekonomske prognoze kretanja zaposlenosti i ekonomskog rasta i

pretpostavku nepromijenjenih poreznih propisa, u narednim godinama se može očekivati rast raspoloživog prihoda od poreza na dohodak.

U sljedećoj tabeli su date projekcije Federalnog ministarstva finansija iz maja 2022. godine za ukupne prihode od poreza na dohodak Zeničko-dobojskog kantona i jedinica lokalne samouprave.

Prihodi od poreza na dohodak

u KM

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2022	2023	2024	2025
1. Porez na dohodak	66.574.235	70.584.100	75.103.626	80.036.735
1.1. Kantonalni budžet	43.632.754	46.260.819	49.222.917	52.456.076
1.2. Općinski/gradski budžeti	22.941.482	24.323.281	25.880.710	27.580.659

NAPOMENA: Projicirani iznosi za budžete jedinica lokalne samouprave iskazani na osnovu minimalnog udjela, propisanog Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22). Kanton u skladu sa svojim propisima može vršiti raspodjelu većeg iznosa.

Neporezni prihodi

U dijelu neporeznih prihoda planska komponenta je usmjerena na stalne i redovne prihode koji se ostvaruju po osnovu naknada i taksi po općinskim propisima i propisima ostalih nadležnih organa a isti su uglavnom konstantni i mijenjat će se samo u slučaju izmjena zakonske regulative koja prati naplatu i obračun, te ubiranje ove vrste prihoda. Izuzetak je u dijelu prihoda koji se odnose na prometovanje gradskim građevinskim zemljištem jer u zavisnosti od obima ovih aktivnosti zavisi i grupa prihoda koja se odnosi na navedenu aktivnost.

4. STRUKTURA POTROŠNJE

STRUKTURA PRIHODA I POTROŠNJE BUDŽETA OPĆINE BREZA

PRIHODI BUDŽETA OPĆINE BREZA

Ukupni poreski i neporeski prihodi i primici u Budžetu Općine Breza u 2022. godini planirani su u iznosu 5.973.850 KM, što u odnosu na prihode ostvarene za 2021. godinu predstavlja uvećanje od 14,64 %.

U ovoj tabeli navedene su projekcije prihoda za Budžet Općine Breza za period 2023. - 2025. godine u ukupnom iznosu (budžetska sredstva, prihodi od sopstvene djelatnosti, namjenska sredstava i sredstva donacija) koje su date od strane Direkcije za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine i Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona u dijelu neporeznih prihoda.

Služba za finansije,inspekcijske poslove i opću upravu općine Breza je projekciju prihoda i primitaka u DOB-u općine Breza za 2023 -2025. godinu uradila na bazi ostvarenih prihoda u 2021. godini, projiciranih prihoda za 2022. godinu (i njihova realizacija vezano za pandemiju virusa COVID-19 i njenih posljedica po fiskalnu politiku i budžet) i Projekcija koje su dostavljene od strane Ministarstva finansija za općine Zeničko-dobojskog kantona.

Očekivani nivo ukupnih poreznih i neporeznih prihoda, koji su na raspolaganju za finansiranje funkcija Budžeta općine Breza iznosi 6.200.000 KM u 2023. godini. Projektovani nivo prihoda u 2024. godini iznosi 6.400.000 KM a u 2025. godini 6.689.840 KM.

Iz datih projekcija može se vidjeti da je projektovani nivo ukupnih prihoda u 2023. godini veći 3,79 % u odnosu na 2022. godinu, u 2024. godini veći za 3,23 % u odnosu na 2023. godinu, dok se u 2025 godini projiciraju sa rastom od 4,53 % u odnosu na 2024. godinu.

Vrsta prihoda	Ostvareno 2021.	Procjena 2022.	Projekcija		
			2023.	2024.	2025.
UKUPNA SREDSTVA	5.210.810	5.973.850	6.200.000	6.400.000	6.689.840
Poreski prihodi	3.050.741	3.192.420	3.300.000	3.400.000	3.589.840
Indirektni porezi	1.790.202	1.904.420	1.856.788	1.910.817	2.050.237
Direktni porezi	1.260.539	1.288.000	1.443.312	1.489.183	1.539.603
Neporeski prihodi	1.019.242	1.288.000	1.400.000	1.400.000	1.450.000
Finansiranje i grantovi	1.140.827	1.493.430	1.500.000	1.600.000	1.650.000

Tabela 5.-Revidirane projekcije poreznih i neporeznih prihoda općine Breza za 2022. i period 2023 - 2025. godina

POTROŠNJA U BUDŽETU OPĆINE BREZA

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima. Ovakva analiza predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskoj klasifikaciji, a koristi se za određivanje svih strukturalnih neravnoteža, koje se trebaju razmotriti u procesu razmatranja prioriternih rashoda i definisanja gornjih granica rashoda budžetskih korisnika. U ovom dijelu se analiziraju i daju preporuke o strukturi budžeta s osvrtom na plaće i naknade, materijalne troškove, grantove i kapitalne izdatke.

Na osnovu ove analize i prognoze prihoda, urađene su projekcije budžetske potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji za period 2023. – 2025. godina.

Postojeća struktura potrošnje nije optimalna, uslijed alociranja velikog iznosa budžetskih sredstava na plaće i naknade, socijalne transfere, te nedovoljne alokacije na materijalne troškove i kapitalne investicije, pa je imperativ Organu uprave Općine Breza, da se odupre povećanju potrošnje van okvira onoga što je fiskalno održivo.

U slijedećoj tabeli daju se okvirni ukupni troškovi po osnovu rashoda iz budžeta i po osnovu prihoda od sopstvene djelatnosti, namjenskih sredstava, donacija i primljenih tekućih transfera.

Tabela 6. Projekcija rashoda i izdataka za Općinu Breza za 2023. – 2025. godinu

Rashodi	Ostvareno	Plan	Projekcije		
	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
UKUPNO PLAĆE	1.755.801,02	1.779.240	1.779.240	1.779.240	1.779.240
Bruto plaće i doprinosi	1.554.583,93	1.573.580	1.573.580	1.573.580	1.573.580
Naknade troškova zaposlenih	201.217,09	205.660	205.660	205.660	205.660
MATERIJALNI TROŠKOVI	852.499,30	926.195	1.000.000	1.000.000	1.100.000
TEKUĆI TRANSFERI	969.925,68	1.286.650	1.299.760	1.319.760	1.400.000
Subvencije	257.500,00	359.650	329.000	299.760	340.000
Transferi pojedincima	222.425,68	246.000	260.000	270.000	280.000
Transferi drugim nivoima vlasti	331.000,00	311.000	340.760	350.000	360.000
Ostali tekući transferi	159.000,00	370.000	370.000	400.000	420.000
Kapitalni grantovi	37.850,00	85.000	120.000	200.000	220.000
Otplate kamate	25.745,00	20.000	20.000	20.000	0
Nabavka stalnih sredstava	842.763,00	1.216.765	1.371.000	1.471.000	1.690.600
Otplata duga	138.953,00	160.000	160.000	160.000	0
Pozajmice					
Ostalo		500.000	450.000	450.000	500.000
UKUPNO	4.623.537,00	5.973.850	6.200.000	6.400.000	6.689.840

Odjel A. Plaće i naknade

U narednom periodu ne predviđa se značajnije povećanje broja zaposlenih, osim određenih preraspodjela državnih službenika i namještenika i ukoliko bude neophodnost za novim referatima u skladu sa zakonskim propisima i odredbama.

OPĆINA BREZA

Tabela 7.

	OSTVARENO 2021. GODINA	PLAN 2022 GODINA	PROJEKCIJA		
			2023. GODINA	2024. GODINA	2025. GODINA
UKUPNE PLATE , NAKNADE I DOPRINOSI (BRUTO)	1.755.801,02	1.799.240	1.768.475	1.768.475	1.768.475
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH	72	68	60	60	60
PROSJEČNA PLATA (NETO)	1.276,00	1.204,00	1.364,72	1.364,72	1.346,72

Odjel B. Materijalni troškovi

Potrošnja na materijal i usluge se procjenjuje 1.000.000 KM u 2023. godini, što predstavlja 16 % ukupnog Budžeta Općine.

Odjel C. Tekući transferi

Ukupno projicirani tekući transferi u 2023. godini iznose 1.299.760 KM i u odnosu na plan u 2022. godine su veći za 1,00 %.

U strukturi planiranih tekućih transfera za 2023. godinu, najveći dio se odnosi na transfere iz oblasti socijalne zaštite, transfere iz oblasti obrazovanja, zdravstva, nauke, kulture i sporta, transfere iz oblasti rješavanja pitanja prava pripadnika boračke populacije i ostale tekuće transfere.

Odjel D. Kapitalna potrošnja Općine Breza

Ukupni kapitalni izdaci iz budžeta se projiciraju na 1.671.000 KM u 2023. godini. Opređeljenje Općinskog načelnika je održivi budžet, ali i pojačana izdvajanja u infrastrukturne projekte, radi stvaranja adekvatnih uslova za investiranja na području Općine Breza kako domaćih tako i stranih investicija.

Predviđeni kapitalni projekti uključuju:

- Kapitalne projekte iz cestovne infrastrukture
- Kapitalne projekte iz oblasti vodoprivrede
- Kapitalne projekte u Mjesnim zajednicama
- Kapitalne projekte Javnim preduzećima i ustanovama
- Nabavku opreme budžetskim korisnicima
- Nabavku građevina (dovršetak izgradnje Sportske dvorane Mahala, izgradnja Gradske tržnice, izgradnja i uređenje Trga rudara u Centru grada)

Tabela 8. Kapitalni projekti

	Ostvareno	Plan Budžeta	Projekcija		
	2021	2022	2023	2024	2025
Kapitalni grantovi	37.850	85.000	120.000	200.000	220.000
Nabavka stalnih sredstava	842.763	1.216.765	1.371.000	1.471.000	1.690.600
Izdaci za kamate	25.745	20.000	20.000	20.000	0
Otplata duga	138.953	160.000	160.000	160.000	0
UKUPNI KAPITALNI IZDACI	1.045.311	1.481.765	1.671.000	1.851.000	1.910.600

Njihova pojedinačna visina i raspored po nadležnim korisnicima biće utvrđena budžetima svake projicirane godine.

V. Budžetski prioriteti za period 2023. - 2025.godina

Suočena sa prioritetima i zahtjevima budžetskih korisnika koji nadilaze nivo raspoloživih resursa, obaveza je Općinskog načelnika da donese odluke o tome koje su njene prioritetne politike.

Prioriteti Budžeta Općine Breza:

- Sanacija posljedica nastalih po građane Općine Breza, privredu i privredne subjekte usljed Pandemije covid – 19 virusa, (primarni cilj je istovremena zaštita poslovnih subjekata i očuvanje radnih mjesta i dohodka zaposlenika, uz istovremeno očuvanje budžetske stabilnosti)
- Stabilizacija i konsolidacija Budžeta općine Breza – planiranje i izdvajanje sredstava za smanjenje ukupnog deficita Budžeta općine Breza iz prethodnih godina
- Reorganizacija lokalne općinske uprave
- Budžetska disciplina i jačanje fiskalne odgovornosti korisnika budžetskih sredstava (potrošačkih jedinica, Općinski načelnik i općinske Službe)
- Uvođenje trezorskog načina poslovanja sa budžetskim korisnicima u cjelosti i uspostava internog sistema kontrole i nadzora nad utroškom sredstava svih budžetskih korisnika
- Isplata plata uposlenika i naknada općinskih vijećnika u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima
- Izdvajanja za prijem i podrška odrađivanje volonterskog staža, akademski obrazovanih mladih ljudi
- Koordinacija i pojačane aktivnosti svih korisnika budžetskih sredstava u prikupljanju javnih prihoda sa svih nivoa vlasti
- Izdvajanja za socijalna davanja
- Poboljšanje zdravstvenih uslova stanovništva
- Poboljšanja uslova zaštite stanovništva od prirodnih i ljudskih nepogoda
- Subvencije za rješavanje steriliteta kod bračnih parova koji žele formirati porodicu
- Izdvajanja za stipendiranje srednjoškolaca i studenata
- Daljnja podrška poljoprivrednoj proizvodnji
- Subvencije za jačanje kapaciteta i razvoja malih i srednjih preduzeća
- Promocija domaćih proizvoda
- Stvaranje uslova za jačanje turizma
- Pripreme za uvođenje i uspostavljanje sistema korištenja Javno-privatno partnerstvo
- Stvaranje industrijskih i poslovnih zona – uslov za razvoj malih i srednjih preduzeća kao osnov za upošljavanje mladih ljudi
- Dovršetak izgradnje Sportske dvorane Mahala, kao i jačanje nevladinog sektora
- Infrastrukturna davanja – rekonstrukcija primarne i sekundarne mreže vodovodnih i kanalizacionih sistema ,uređenje kanalizacionih sistema(izgradnja kolektora za prečišćavanje otpadnih voda), asfaltiranje putnih komunikacija,proširenje javne rasvjete, rješavanje odvoza otpada, modernizacija Komunalnog preduzeća...

Budžetski i ostali korisnici budžeta imali su obavezu pripremiti i dostaviti Službi za finansije,inspekcijske poslove i opću upravu svoje zahtjeve sa prioritetima za potrebnim sredstvima. Cilj ovih zahtjeva je da se budžetskim korisnicima pruži mogućnost da doprinesu izradi Nacrta budžeta Općine Breza za 2023. godina tako što će odrediti svoje prioritete za raspodjelu sredstava iz budžeta, a u skladu sa ciljevima ekonomskih i društvenih politika i Strategijom razvoja Općine Breza 2019-2027 godina.

Prijedlozi prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda za period 2023-2025. godine sadržani u ovom dokumentu utvrđeni su sveobuhvatnim razmatranjem sljedećih ključnih faktora:

- fiskalne politike Općine Breza i okvira raspoloživih sredstava (uzevši u obzir pandemiju virusa COVID-19 – posljedice saniranja)
- dostavljenih finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika;
- utvrđenim prioritetima Općine Breza.

U skladu sa članom 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) nakon usvajanja od strane Općinskog načelnika, ovaj dokument bit će dostavljen Općinskom vijeću Općine Breza kao informacija i objavljen na web stranici Općine Breza.

Datum: 31.10.2022 godine

Broj: 01/2-11-3202/22

OPĆINSKI NAČELNIK
Vedad Jusić